

Nr 211.

Av herr **Wagnsson**, om höjning av förslagsanslaget till resekostnadsersättning åt folkskolinspektörer.

I årets statsverksproposition har under åttonde huvudtiteln förslagsanslaget till resekostnadsersättning åt folkskolinspektörer för budgetåret 1934/1935 föreslagits att utgå med ett belopp av 150,000 kronor eller med samma belopp som under innevarande budgetår. Anslaget för ifrågavarande ändamål har förr utgått med väsentligt högre belopp. Det utgjorde sålunda under en följd av år 300,000 kronor, för vartdera av budgetåren 1924—1932 250,000 kronor, för budgetåret 1932/1933 220,000 kronor. Visserligen hava vissa bestämmelser utfärdats, som varit ägnade att i allmänhet taget minska folkskolinspektörernas resekostnader, men den minskning, som genom dem kunnat vinnas, har långt ifrån varit så stor, att den skulle kunna anses motsvara en minskning med 50 %. Därtill kommer, att anslaget, fastän det fått behålla karaktären av förslagsanslag, kringgärdats med restriktioner, som gör ett överskridande av detsamma utan särskilt medgivande av Kungl. Maj:t omöjligt.

Föregående års riksdag uttalade betänkligheter mot den starka minskningen av anslaget, som då föreslogs, men ansåg sig dock icke, då den betraktade minskningen som rent tillfällig, böra ifrågasätta någon höjning av det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget om 150,000 kronor.

Skolöverstyrelsen har i sitt den 31 augusti 1933 avgivna förslag till anslagsäskanden hos riksdagen ansett sig böra hemställa om en höjning av anslaget i fråga. Ur överstyrelsens framställning i förevarande hänseende anföres följande.

»Enligt den av Eders Kungl. Maj:t den 15 december 1914 utfärdade förnyade nådiga instruktionen för folkskolinspektörer åligger det folkskolinspektör att inom det honom anvisade inspektionsområdet hava tillsyn över folkskoleväsendet samt fränja dess utveckling. För sådant ändamål har han att förskaffa sig noggrann kännedom om skolväsendets tillstånd och behov, övervaka, att gällande författningar efterlevas, befordra åtgärder för skolväsendets ändamålsenliga anordning inom de särskilda skoldistrikten samt genom upplysningar och råd understödja det vid skolorna bedrivna arbetet. Vidare bör inspektör enligt samma instruktion låta sig angeläget vara att träda i lämpligt samarbete med de myndigheter och personer, som med avseende på hans inspektionsområde och de särskilda skoldistrikten hava sig anförtrodda ledningen av och inseendet över skolväsendet.

En förutsättning för att folkskolinspektörerna skola kunna fullfölja dessa, för folkundervisningen synnerligen viktiga uppgifter är givetvis, att tillfälle beredes inspektörerna att företaga erforderliga resor inom sina områden. Varje beskärning av möjligheterna härtill måste inverka direkt menligt för

folkskoleväsendet i vårt land, vilken uppfattning jämväl uttalats redan av 1924 års riksdag, då förslag väckts om förändring av anslaget från förslagsanslag till reservationsanslag. Det synes överstyrelsen obestriddigt, att den betydande reduktion av anslaget, som vidtagits under de båda senaste budgetåren, framtvingit så avsevärda inskränkningar i folkskolinspektörernas möjligheter att utöva den lokala ledningen av skolväsendet, att överstyrelsen icke kan underlåta att påkalla Eders Kungl. Maj:ts uppmärksamhet för förhållandet. Fara föreligger otvivelaktigt, att de ytterst betydelsefulla samhällsuppgifter, som åligga folkskolinspektörerna, icke kunna behörigen fullgöras. Därtill kommer att en allt för stark beskärning av ifrågavarande anslag under nuvarande läge kan komma att försvåra för inspektörerna att effektivt medverka för genomförande av de besparingsåtgärder på folkskoleväsendets område, som av statsmakterna beslutats.

Med hänsyn härtill och med stöd av de uttalanden i ämnet, som gjorts av 1924 och 1933 års riksdagar, finner överstyrelsen sig nu icke kunna underlåta att påkalla en höjning av här förevarande anslag. Med hänsyn till det budgetära läget anser sig dock överstyrelsen böra begränsa sin framställning till att avse en höjning med 25,000 kronor.»

Överstyrelsen har anfört synnerligen starka skäl för sitt förslag. Den uppgift, som tillkommer våra folkskolor är av utomordentligt stor betydelse för vårt folk. Både staten och kommunerna åtaga sig också stora kostnader för folkskoleväsendet. Det är då av synnerlig vikt, att folkskolorna erhålla en så god organisation som möjligt och att det i dem bedrivna arbetet är ägnat att fylla sitt ändamål så att verklig valuta erhålles för de nedlagda kostnaderna. En av de starkaste garantierna härför ligger i den kontrollerande och rådgivande verksamhet, som folkskolinspektörerna hava att utföra. Det är uppenbart att denna verksamhet icke kan i alltför hög grad begränsas till tjänsterummet. Den förutsätter med nödvändighet, att folkskolinspektörerna beredas tillfälle att i erforderlig utsträckning företaga resor till de olika skoldistrikten. Särskilt vilja vi påpeka, att den centraliseringsverksamhet, som på grundval av riksdagens beslut i besparingssyfte för närvarande bedrivs på folkskoleväsendets område, förutsätter ständig medverkan av folkskolinspektörerna. Denna medverkan måste i regel ske genom inspektörernas deltagande i muntliga överläggningar med de lokala skolmyndigheterna. Resorna till dessa överläggningar förorsaka givetvis kostnader, vilka egentligen ligga utanför kostnaderna för den regelbundna inspektionsverksamheten, vilken därför av brist på erforderliga medel måste bliva åsidosatt.

Dessa syften kräva för behörigt tillgodoseende en höjning av anslaget och torde denna icke kunna sättas lägre än skolöverstyrelsen föreslagit.

Under återopande av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte för budgetåret 1934/1935 bestämma det ordinarie förslagsanslaget till resekostnadsersättning åt folkskolinspektörer till ett belopp av 175,000 kronor.

Stockholm den 23 januari 1934.

Ruben Wagnsson.